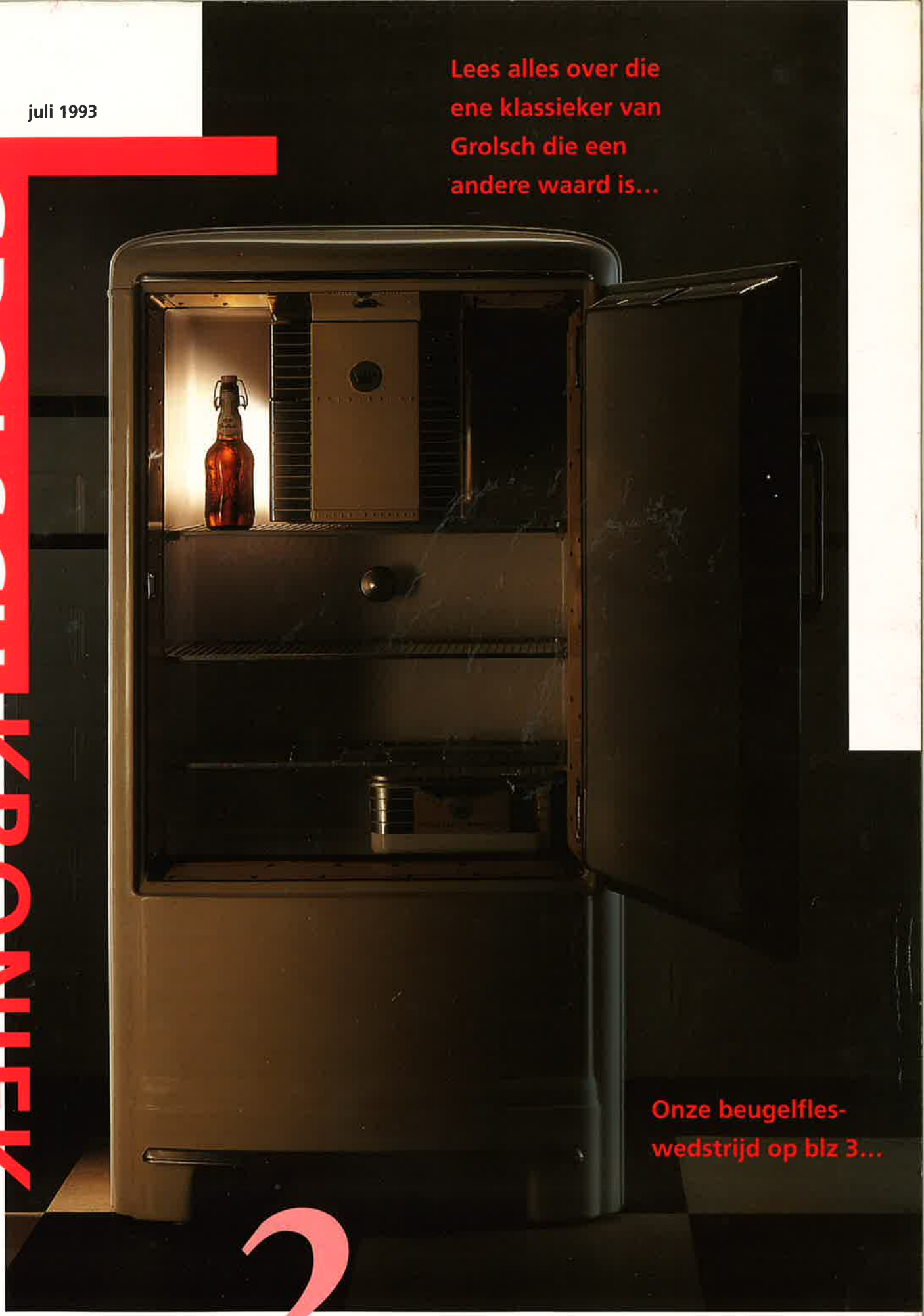
juli 1993

GROLSCH KRONIEK

jaargang 13

Lees alles over die ene klassieker van Grolsch die een andere waard is...

Onze beugelfles-wedstrijd op blz 3...

2

Redactie
Grolsche Bierbrouwerij Nederland B.V.
Kantoor Enschede
Postbus 55, 7500 AB Enschede

Grolsch

Grolsch Kroniek
Nr. 2, 13e jaargang,
juli 1993.
Een driemaandelijkse uitgave, bestemd voor het personeel van Grolsche Bierbrouwerij.

Redactie-adres
Grolsch Kroniek
Postbus 55
7500 AB Enschede

Redactie-raad
J. Analbers
P. van Rooijen
L. Wevers
A.J.M. van Lith
E. Kouwen
H. Holstein
G. ten Cate
P.E.A. Könings

Vaste medewerkers
H. Meijer
P.R.C.M. Schnellen
A. Wopereis
H. Schovers
J. Oude Breuil,

Ontwerp
Concepts Design,
Amsterdam
(Renate Jonker,
Huib van Opstal)

© 1993 – Nadruk van deze uitgave in welke vorm ook, geheel of gedeeltelijk, in het Nederlands of in enige andere taal, is zonder schriftelijke toestemming van de uitgever niet toegestaan.

Grolsch

Bierbrouwen, bierdrinken en nog veel meer

van de Redactie

Eindelijk is het zomer. De tijd van vakanties. Van 's avonds en in het weekend in je tuin of op je balkon zitten, of fijn gaan zeilen, roeien, tennissen, klootschieten of op je motorfiets een fijne tocht maken. Kortom een tijd, waarnaar bijna iedereen heeft uitgekeken.

Nog plezieriger wordt het, als je heerlijk op je gemak van een koel glas, dorstlessend bier kunt genieten. Want dat bier past daar natuurlijk heel goed bij. Al ben je in de vakantie je huis aan het opknappen, juist dan heb je zo'n verkoelend glas wel verdiend. En dat lekkere bier is in ruime mate aanwezig. Vroeg in de lente wordt in Enschede, maar ook in Groenlo, de produktie langzaam maar zeker opgevoerd, want nog altijd is het zo dat in de maanden mei, juni, juli en augustus de bierconsumptie naar een flinke hoogte stijgt. En dat bier wordt niet alleen thuis gedronken, maar ook op terrassen, op strandpaviljoenen, op de camping, op zomerfeesten, op grote evenementen. Allemaal gebeurtenissen, waar Grolsch met zijn heerlijke pilsner aanwezig is. Evenementen-auto's, monteurs, kelderbierwagens, alles wordt ingezet om aan de grote vraag te voldoen. Ja, de zomermaanden zijn drukke maanden voor de brouwerij. Wij wensen iedereen die daarmee te maken heeft alle succes toe, en zij die van een welverdiende vakantie gaan genieten heel veel plezier, en een prettig en vooral bierrijk verblijf!

Over negen maanden is het weer zover!

Maanden hadden we ernaar uitgekeken. We wisten dat het in januari gebrouwen werd. Zou het nog lekkerder smaken dan in 1992? We hadden bijna geen geduld meer. En maar wachten op dat gevoel, dat kriebelige lente-gevoel. Dat gevoel van de ramen open gooien, de boot weer eens lakken, de stoelen buiten in de zon. Eindelijk. Het was er weer. We mochten met zijn allen komen proeven. En wat was het lekker dat Grolsch Meibok. De brouwers hebben zichzelf overtroffen. We konden er niet genoeg van krijgen. Zo'n glaasje van pakweg 24 cl vonden we veel te klein. Dan maar een groter glas gepakt. Wel met twee handen vasthouden hoor. En of je het nou in het filmmuseum savoureert, gewoon lekker in de kantine of thuis in de lentezon drinkt, het is echt genieten!
Jammer, het seizoen is nagenoeg voorbij. Het is nu weer negen maanden wachten en dan wordt het vanzelf weer april (1994 wel te verstaan). Gelukkig is er over een kleine drie maanden die andere Grolsch-specialiteit: Bokbier. Wat kan het leven toch wonderschoon zijn.

Nieuws van Commercie Nederland

Terwijl u deze Grolsch Kroniek leest, genieten wij van een prachtige julimaand en wat is er dan lekkerder dan een Grolsch-beugel bij de hand te hebben. Een fantastisch bier in een geweldige verpakking. Een unieke verpakking die geïntroduceerd werd in 1898! Over de actie die we voor deze echte klassieker opgestart hebben leest u onderaan deze pagina meer.

Nieuws van Commercie

Een spetterend lentefeest luidde het begin van ons Meibok-seizoen in. Wij kunnen er al met veel plezier op terugkijken: wij hebben dit jaar immers dubbel zoveel Meibok verkocht als in het jaar 1992.

Wij informeren u verder over onze relatie met de *Vliegbasis Twente,* terwijl *T. van Galen* u allen ervan overtuigt dat Thuisverbruik erg in beweging is en dat accountmanagers een leuke job hebben.
Drankenhandel *Meerburg* in Sittard bevoorraadt het grootste gedeelte van onze horeca-relaties in Limburg. U kunt in dit nummer nader met dit bedrijf kennismaken. En zoals gebruikelijk stelt de afdeling Horeca u een aantal voortreffelijke Grolsch-horecabedrijven voor.

J.Troch

Die ene klassieker van Grolsch is een andere waard...

Vanaf half juni wordt heel Nederland geattendeerd op dé klassieker van Grolsch: de beugelfles. Als je *beugelfles* zegt, zegt bijna iedereen *Grolsch*. Zeg je *Grolsch* dan zegt iedereen *Vakmanschap is meesterschap*.
De beugelfles staat voor het vakmanschap van Grolsch. De fles zegt alles over kwaliteit. Hij staat dan ook centraal in deze grote nationale *consumentenpromotie.*

'...Heel Nederland zal weten dat de enige echte klassieker van Grolsch komt...'

De consument moet op een geheel eigen manier beschrijven – of desnoods tekenen – waarom de Grolsch-beugelfles in zijn of haar ogen een klassieker is.

De 110 meest originele inzendingen kunnen dan één van de volgende andere klassiekers winnen:

- een originele gerestaureerde koelkast uit de jaren vijftig;
- een originele Le Corbusier-stoel;
- een originele Mont Blanc-vulpen met gouden pen.

Gedurende twee weken zijn alle kratten beugels en pijpjes van Grolsch Premium Pilsner voorzien van een folder of van een kratplaat. De actie wordt ook op radio en televisie aangekondigd met commercials. In kranten en tijdschriften wordt deze nationale actie ook nog eens breed voor het voetlicht gebracht.

Heel Nederland zal weten dat de enige echte klassieker van Grolsch komt: *de beugelfles.* Met kwaliteitsbier in optima forma.

Snel veranderende markt

In de vorige Grolsch Kroniek is door *Marc Schulten* al het het één en ander toegelicht op de snel veranderende markt van de afdeling Thuisverbruik. In dit artikel volgt een blik achter de schermen over de gevolgen van die snelle veranderingen voor onze brouwerij.

Verleden tijd

Grolsch heeft als doelstelling om de komende jaren haar positie te versterken door verdere groei. In het niet al te verre verleden was dit relatief eenvoudig, omdat veel winkels nog geen Grolsch verkochten. Onze pionierende ambassadeurs vonden onder het motto *Met de hand op de knip door het ganse land* buiten Twente toch telkens nieuwe winkels bereid om dit ambachtelijke produkt te gaan verkopen. Ook de uitbreiding van het produktenpakket – met bijvoorbeeld het pijpje en andere produkten en verpakkingsvarianten – zorgden voor een bijna probleemloze groei. In die tijd hadden de grote Nederlandse merkartikelfabrikanten, zoals Grolsch, een sterke positie tegenover haar afnemers omdat het supermarktkanaal zich nog niet had georganiseerd.

Aan die situatie is de laatste jaren een eind gekomen:

- Door continu verlies van marktaandeel is onze concurrentie wakker geschud en actiever dan ooit tevoren;
- Grolsch is inmiddels in alle interessante marktsegmenten vertegenwoordigd en kan op het gebied van nieuwe produkten alleen nog maar groeien door het introduceren van specialiteiten;
- Onze produkten zijn inmiddels in alle winkels in Nederland verkrijgbaar;
- De binnenlandse biermarkt groeit nauwelijks nog;
- Onze handelspartners zijn veranderd van individuele supermarkteigenaars tot twaalf machtige conglomeraten die voor al die supermarkten de inkopen en activiteiten verzorgen.

Groei kan dus vrijwel alleen gerealiseerd worden door marktaandeel te winnen ten koste van andere brouwerijen.
De strijd om het marktaandeel speelt zich nu voor een belangrijk gedeelte af op de hoofdkantoren van supermarkt- en inkooporganisaties, waar de belangen door de accountteams en de binnendienst worden behartigd. Deze hoofdkantoren bepalen en dicteren bijna alles wat er zich in hun winkels afspeelt. Grolsch is voor de inkopers van deze organisaties slechts één van de honderden fabrikanten die dingen naar extra centimeters winkelruimte in hun supermarkten.
De sterk verschoven machtsbalans heeft grote invloed op onze omgang met deze klanten.

Dagelijkse contacten

Een accountmanager heeft soms niet meer dan zes klanten. Er is een aantal keren per dag contact met diverse afdelingen bij al die klanten. Dit kan zijn over leveringsproblemen bij de distributiecentra van waaruit het bier naar de winkels wordt getransporteerd of over betalingsproblemen waarbij al snel over aanzienlijke bedragen wordt gesproken. Ook zijn er contacten met spacemanagers (lees de volgende Kroniek) en formulemanagers, die het marketingbeleid van de winkelgroepen en hun formules bepalen.
Daarnaast is er contact met veel individuele winkeliers van die organisaties. De traditionele accountmanager, die onschuldige kruideniers wat bier aansmeerde, heeft zich moeten ontwikkelen tot een schakel tussen diverse sterk gespecialiseerde afdelingen bij Grolsch en de specialisten van de klant.

'…Of alle olifanten van Hannibal tegelijkertijd hun lentekriebels uitleven in de Beugelkamer…'

Condities

Vroeger bezochten onze Grolsch-ambassadeurs de winkels met in hun hand de prijslijst van de brouwerij. Hierover was geen enkele discussie mogelijk. Als iemand eraan durfde te tornen werd hem het schone recht ontzegd ons ambachtelijke produkt in zijn winkel te verkopen. Deze onderhandelingen over prijsstellingen en condities worden nu ook op hoofdkantoorniveau gevoerd. Aan het eind van ieder jaar worden de bekende jaargesprekken gehouden.
De klant vergelijkt de condities van Grolsch niet alleen met die van andere brouwers, maar ook met die van andere produktgroepen. Als de uitkomsten niet naar hun tevredenheid zijn, kan in het uiterste geval besloten worden om bepaalde Grolsch-produkten niet meer te voeren. Dit geldt in het ongunstigste geval voor gemiddeld 500 supermarkten per hoofdorganisatie. Een andere mogelijkheid van de supermarktconglomeraten is de presentatie van onze produkten in een winkelgroep te verminderen, waardoor het niet meer opvalt en er minder van verkocht zal worden.

De klant wordt kritischer.

Promotie-acties

Een van de kansen om bij deze steeds meer eisende organisaties te bereiken bestaat uit het organiseren van promotionele activiteiten. Waar de klant tot voor kort nog tevreden was met een massief eikenhouten opener, is de concurrentie inmiddels keihard geworden. Als wij nog willen bereiken dat onze *accounts* Grolsch in hun advertenties plaatsen, de actieorders bestellen en op de winkelvloer de produkten extra aandacht geven, moeten de *premiums* in de kratten steeds gevarieerder, leuker, duurder worden. Kortom hoe meer we het de klant naar de zin proberen te maken, hoe lastiger we het onszelf maken.
De afdelingen Produktie, Expeditie en Order Entry worden vaker met moeilijke wensen van klanten geconfronteerd. Zij willen de actie altijd net een week later of eerder dan de concurrentie, pas op het laatste moment worden definitieve aantallen geschenkdoosjes of verzend-displays blikbier doorgegeven of de klant besluit ter elfder ure maar helemaal van de actie af te zien. Al deze beslissingen zijn vanuit het oogpunt van onze klanten, die in een week met soms wel honderd acties van fabrikanten in hun winkels te maken hebben, volstrekt begrijpelijk. Maar als binnen de brouwerij alles maanden van te voren gepland en geregeld is en de heren of dames account- of productmanagers – die op de vrijdagmiddagborrel in de kantine altijd lijken voor te dringen – de zaken op het laatste moment proberen te veranderen of te versnellen, dreigen wel eens wrijvingen te ontstaan met de Twentse cultuur, waarin mensen iets liever goed doen dan snel. Op de zoveelste nieuwe actie voor een klant wordt in de brouwerij gereageerd met: *Wat hej doar noe an.* Als dan in de welig gegroeide overlegstructuren nog met het vingertje gewezen wordt op zaken die in de ogen van klanten en dus accountmanagers fout lopen, is het of alle olifanten van Hannibal tegelijkertijd hun lentekriebels uitleven in de Beugelkamer… Als dit eens te erg uit de hand loopt, volgt een vergadering tussen de hogere echelons waarbij de chefs elkaar bemoedigend op de schouder kloppen en plechtig verklaren dat we met elkaar toch fijn bezig zijn en eigenlijk allemaal hetzelfde willen. Soms flitsen dan de volgende ochtend de drieregelige spoedmemo's heen en weer. Toch gaat het goed en langzaam beter. Omdat de klanten steeds kritischer worden, is er de laatste jaren door alle afdelingen een enorme krachtsinspanning geleverd. Het is alleen maar goed dat onduidelijkheden in de afspraken die we met elkaar maken niet meer worden afgedaan met het bekende *Jaoh, jaoh,* het Twents voor nee. Het uitspreken van meningsverschillen is de beste manier om steeds beter op elkaar ingespeeld te raken en dat is precies wat er gebeurt. Natuurlijk zal de accountmanager in het spel zoveel mogelijk rekening houden met wensen, mogelijkheden én beperkingen van alle afdelingen binnen de brouwerij. Toch is hij of zij de enige die binnen Grolsch de belangen van de klanten een stem kan geven. De klant probeert van de oude dominantie van de fabrikanten af te komen. Grolsch moet nog wennen aan de veranderende en lastige eisen van diezelfde klant. Dat betekent dat we met elkaar moeten proberen daaraan te voldoen als we ten koste van andere brouwerijen willen blijven groeien. De afdeling Thuisverbruik heeft een lastige rol tussen twee vuren in.
De bedoeling van dit stuk is om iets meer begrip te kweken voor die rol.

'…De Twentse cultuur, waarin mensen iets liever goed doen dan snel…'

Accountmanager Thuisverbruik,
Toon van Galen

Mogen wij u voorstellen aan...

Drankenhandel Meerburg in Sittard

Met de *Wartburg* langs de particuliere route.

Namen wij u voor onze eerste kennismaking mee naar het Noorden des lands, ditmaal dalen wij af naar de meest zuidelijk gelegen agent: drankenhandel *Meerburg* in het schone Limburgse land. Het is dinsdag 25 mei 1993, 17.00 uur, direct na de regiovergadering van het district Zuid.

Een trotse Limburger met een glimlach van oor tot oor zit tegenover ons. Het is voor hem een gedenkwaardige dag, niet vanwege dit interview, maar vanwege het feit dat nog geen half uur geleden hem telefonisch de mededeling bereikte, dat hij voor de vijfde keer Opa was geworden. Een jongen, de eerste van de kleinkinderen die de naam Meerburg zal gaan dragen. De derde generatie Meerburg heeft zich gemeld.

Het waren *Eddy* en zijn vrouw *Mia* die 28 jaren geleden zijn gestart met een drankenhandel. Hoewel drankenhandel... Eddy was in het begin nog twee dagen in loondienst van *Herschi* en werkte de andere drie aan de *particuliere route*. Wat zoveel betekende als: een miniemme voorraad bij een boer opslaan en de bulk, het bier dus, direct op het depot Geleen (bij onze depothouder *Gerrit Ehlings*) afhalen om het vervolgens dezelfde dag nog uit te venten. Hoezo voorraadbeheersing! Het eerste contact met Grolsch had Eddy met de heer *Frans de Groen* die de eer toekomt de ontdekker van onze agent in Limburg te zijn geweest. Dat het een uitstekende ontdekking was, mag duidelijk zijn.

Het is nogal wat om op te boksen tegen al het chauvinisme en bier waar Limburg trots op is. Ruim 25 jaren gebeurde dit in eendrachtige samenwerking met onze inspecteur *Theo Stikkelbroeck*. Extra veel tijd, energie, service en vooral aandacht werd aan de relaties geschonken, wat vooral de laatste tijd resulteert in een sterk stijgende omzet.

Dat Limburg de streek van het bier is wordt niet alleen onderstreept met de nodige marktcijfers, maar tevens door onze man ter plekke: *Hier praat men voor 99% over bier, en niets anders.* Dat klinkt als muziek in onze oren. Wij vatten gauw nog een pilsje, waarna het familiaire karakter van het bedrijf wordt belicht. Zijn Eddy en Mia 28 jaren geleden samen begonnen, momenteel werken er zes mensen in het bedrijf: Eddy en Mia met hun twee zonen *Peter* (logistiek en inkoop) en *Eddy jr.* (commercie) en twee chauffeurs. Wanneer je Eddy, vader van twee dochters en twee zonen en opa van (inmiddels) vijf kleinkinderen vraagt naar zijn hobby's borrelt het Grolsch-bloed nog weer eens op:

'...Hier praat men voor 99% over bier en niets anders...'

- de zaak, bier verkopen;
- muziek;
- fietsen.

Hoezo voorraadbeheersing!

Bij de laatste hobby lijkt het een raadsel waar een man, die bijna dag en nacht met zijn werk bezig is, de tijd vandaan haalt om veel te fietsen. Maar daag hem niet te snel uit want voor een fietstocht van 80 tot 100 km deinst Eddy niet terug. Wij moeten stoppen, Eddy wil zijn collega's van het district Zuid trakteren en toosten op de kleinzoon. Wij sluiten ons daar graag bij aan en toosten tevens op onze Limburger waar Grolsch trots op mag zijn.

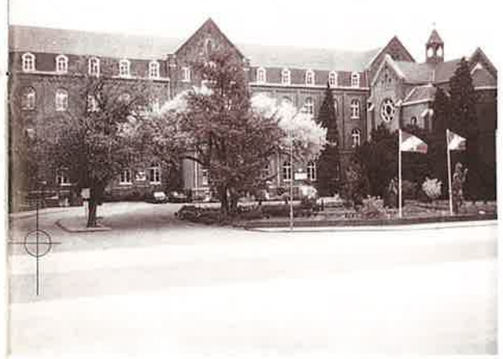
J.G. Westendorp

Méér dan drank alleen. Vandaag de dag zijn de opslagplaatsen en vervoersmiddelen aangepast aan de eisen van deze tijd.

Nieuwe horeca

Heren van Bergh
's-Heerenberg

**Aan de voet van het Montferland met zijn uitgestrekte bossen en velden, ligt de historische grensplaats 's-Heerenberg.
De Heren van Bergh bepaalden er het leven en schonken 's-Heerenberg in 1379 het stadsrecht. Hier, in een voormalig klooster van begin deze eeuw, is nu een expositieruimte van ruim 56.000 m² voor volkskunst, die jaarlijks door meer dan 100.000 mensen wordt bezocht.
De hieraan verbonden horeca-gelegenheid schenkt er sinds 18 mei 1993 een lekker glas Grolsch-bier. De exploitatie bevat een koffieshop, een restaurant, diverse terrassen en grote zalen, met een maximale capaciteit van 400 personen, die een middeleeuwse uitstraling hebben en zeer geschikt zijn voor thema feesten. Zeer de moeite waard om eens te bezoeken!**

De Tijd
Assen

**Smulcafé
De Tijd is vanaf eind maart een Grolsch-relatie door goede gesprekken met de gebroeders *Reitsema*, gesprekken die plaatsvonden tijdens de Horesca in Zuidlaren. De zaak is opnieuw opgestart na een grondige verbouwing. Voorheen was dit een gewone kroeg die nu is omgetoverd tot een eigentijds café.
Het smulcafé is geopend van 6 uur 's morgens tot 2 uur 's nachts. De keuken is hier geopend tot elf uur. Het doel is de mensen die uit de nachtdienst komen een gezellige morgen te bieden.
Daarnaast is De Tijd ook een gezellig buurtcafé. De gebroeders Reitsema zijn zeer tevreden over de keuze die ze hebben gemaakt; dit zowel over de begeleiding, het produkt en niet te vergeten de drankenhandel: de firma *Braaksma*. Aan de kraan hebben zij onder andere Grolsch Pils, Grolsch Amber, Dentergems en Grimbergen.**

't Pakhuys
Tilburg

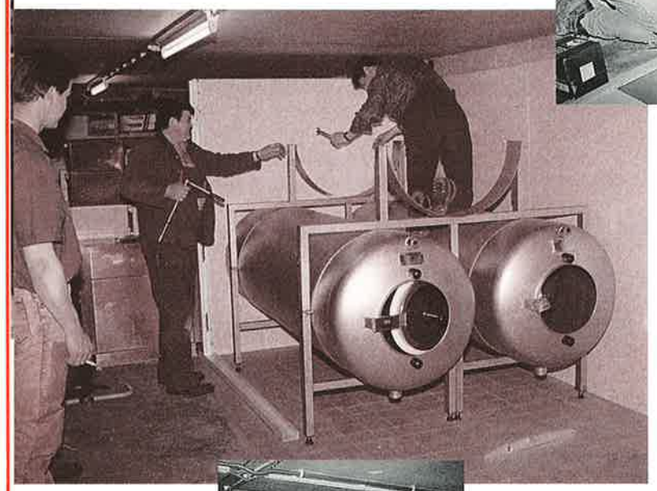
**Kom er in Tilburg maar eens om, om een oud verwaarloosd pakhuis. De binnenstad telt er hooguit een hand vol. Nee, voor deze typerende, vaak hoge, smalle en veel ramen tellende opslagruimtes moet je eerder afreizen naar de hoofdstad. Daar sieren ze praktisch elke gracht of singel. Misschien dat *Peter* en *Nerie van Amerongen*, beide afkomstig uit Amsterdam, om die reden zo gecharmeerd waren van het verwaarloosde pakhuis aan de Telegraafstraat, hartje centrum. De doorkijkjes tussen de diverse verdiepingen en de rustieke houten vloeren moesten de ideale entourage gaan worden voor het eetcafé.
Na zeven maanden verbouwing is alles in originele stijl gerestaureerd. Er is zelfs aan recycling gedaan, door van de stenen uit de vloer de bar op te trekken. De inrichting moest natuurlijk ook in stijl. Dat blijkt al bij de entree, waar de bezoeker een soort patio door moet. Een rustieke tuinbank, kasseien, terra cotta en een koppeltje tortelduiven in een kooi scheppen er een gemoedelijke sfeer, die binnen wordt gecontinueerd. Op gevoel werd de inboedel stukje bij beetje bij elkaar gezocht. Antieke spiegels, oud-Hollandse lampen, ketels, kaarsenstandaards en voorraadbussen. De grootste aanwinsten zijn wel de massieve tafels die uit originele scheepsluiken werden vervaardigd. Alle spullen die er staan hebben een heel leven achter zich, net als het pand zelf. Kortom wie houdt van een lekker en goed getapt glas Grolsch bier of Amber en daarbij lekker wil eten kan terecht in eetcafé 't Pakhuys in Tilburg.**

Plaatsing Kelderbierinstallatie bij Café Restaurant Hofsteenge in Grolloo

Het leggen van de tegelvloer in de nieuwe koelcel voor de kelderbierinstallatie.

Het opbouwen van de cel. Twee wanden zijn al geplaatst. Dan komen de tanks.

Café Restaurant Hofsteenge is al 23 jaar afnemer van Grolsch. Ongeveer tien jaar geleden is de zaak overgenomen door de gebroeders *Hofsteenge*. Het bedrijf staat in de wijde omgeving bekend om de goede verzorging van bruiloften en partijen. Er is een grote zaal voor 250 personen, een middelgrote zaal voor 100 personen, een kleine zaal voor 60 personen en een café met bar voor 50 personen.
In verband met de groeiende omzet is onlangs een kelderbierinstallatie geplaatst.
Door vier jaar geleden bij de vervanging van de oude biertapinstallatie al rekening te houden met een toekomstige kelderbierinstallatie, was het plaatsen van de installatie dan ook een fluitje van een cent. Vandaar dat de relatie zeer tevreden is over Grolsch en alle diensten die hierbij ondersteuning hebben verleend.

W. van Stek

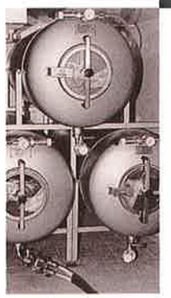

De cel wordt daarna afgebouwd, inclusief de toegangsdeur.

'…Zeer tevreden over Grolsch en alle ondersteunende diensten…'

De eerste keer dat de kelderbierwagen van Grolsch voorrijdt .

En zo staan de tanks in de cel opgesteld, klaar voor gebruik.

De tanks worden elk met 1000 liter *Grolsch Premium Pilsner* gevuld.

Kwaliteit in de praktijk

Total Quality

Dat Total Quality niet is blijven steken in mooie woorden en goede voornemens, blijkt uit het feit dat er momenteel ongeveer 40 verbeteringsprojecten zijn. Hier doen gemiddeld vier à vijf personen aan mee, zodat rond de 175 medewerkers actief bezig zijn met het uitwerken van ideeën die het werk van alledag nog verder kunnen verbeteren. U kent nog het motto: *Het kan altijd beter!* Daardoor blijven wij onze concurrentie een slag voor.

Deze projecten zijn de zichtbare invulling van onze kwaliteitsaanpak. Maar we gaan ervan uit dat iedereen bewust bezig is met kwaliteit, ook wanneer hij of zij bijvoorbeeld nog niet in een projectgroep deelneemt. Alle medewerkers kunnen immers een bijdrage leveren. Enkele projecten zijn inmiddels afgerond. We zijn de deelnemers gaan opzoeken om te vragen naar hun ervaringen. Het gaat om één project in de kantoorsfeer in Enschede en één in Groenlo uit de brouwerij.
Het project in Enschede luidde *Kwaliteitsverbetering Kantoorrecepties.* In dit project, dat in december 1992 werd gestart, namen deel *Marga Annink, Sylvia Pieksma* en *Jennifer Willemsen* en het stond onder leiding van *Kees Dubbeldam.* De techniek die gehanteerd werd, is *Kwaliteitsverbetering in zeven stappen.* De sleutel van deze techniek is het aan het woord laten van de deelnemers. Zij immers ontvangen onze gasten in de recepties en kunnen bij uitstek beoordelen wat in de praktijk beter kan. Wij laten dus vooral de dames aan het woord.

Hoe vaak hebben jullie om de tafel gezeten en wat waren jullie ervaringen met een dergelijke nieuwe kwaliteitsaanpak?

Marga: 'Voor dit project zijn we drie maanden bij elkaar geweest. Alles wat te maken heeft met de receptie hebben we naar voren kunnen brengen. Niet zo zeer de problemen, maar juist die dingen die wellicht verbeterd kunnen worden'. Jennifer: 'Als collega's onder elkaar konden we nu vrij gemakkelijk alles aan de orde stellen, ook wat niet goed ging'. Sylvia: 'Onze receptie – van het Ontvangstcentrum – is pas een klein jaar in gebruik. In zo'n nieuw gebouw, met een nieuwe aanpak van gastenontvangst, zijn natuurlijk een flink aantal zaken, groot en klein, die nog eens goed onder de loupe genomen moeten worden'.

Het eindrapport bevat maar liefst 21 verbeteringsmogelijkheden. Hoeveel zijn er in de praktijk daadwerkelijk uitgevoerd?

Jennifer: 'Van die 21 zijn er inmiddels 18 in de praktijk gebracht. Twee punten zullen moeilijk uitvoerbaar zijn, terwijl er aan één mogelijkheid nog wordt gewerkt'. Marga: 'Een goed voorbeeld van verbetering is gasten niet laten wachten. Die worden nu op de afgesproken tijd keurig afgehaald'. Jennifer: 'Nieuwe medewerkers worden nu ook bij de receptie geïntroduceerd. Nu weten we meteen wie wie is en waar we hen kunnen bereiken'. Sylvia: 'Bij grote drukte bij de promotiewinkel in het Ontvangstcentrum kunnen we nu assistentie inroepen – en krijgen we die ook'.

Geloven jullie, met deze ervaring net achter de rug, dat deze aanpak overal kan werken?

Alle drie de dames hebben een goede ervaring gehad met dit project. 'Als je concrete, tastbare en vooral voor iedereen zichtbare dingen aanpakt kun je ze, met elkaar, verbeteren'.

De drie deelnemers aan de *Total Quality*-projectgroep v.l.n.r. *Marga Annink, Jennifer Willemsen* en *Sylvia Pieksma.*

Het project is afgerond. Denken jullie dat je in het vervolg anders gaat werken?

Marga: 'Ja hoor, daarmee zijn we direct begonnen. Maar je kunt niet alles alleen doen. Om dingen te verbeteren moeten anderen wel mee willen werken'. Jennifer: 'Als je die 21 verbeteringspunten nog eens op een rijtje zet, dan kom je wel tot de conclusie dat er veel over gepraat kan worden, maar dat er nog meer aan gedaan kan worden'.

Wat vond Kees Dubbeldam, die dit project gecoördineerd heeft, ervan?

'Ook voor mij was het een leerzame ervaring om heel concreet met een reeks verbeteringsmogelijkheden bezig te zijn. En ook in dit project is weer eens bewezen dat de eigen medewerkers overlopen van goede èn bruikbare ideeën om het eigen werk te verbeteren. Er zijn voor het management eigenlijk maar twee basisvoorwaarden om van *Total Quality* een succes te maken: goed luisteren naar de suggesties van de mensen zelf en ervoor zorgen dat de bruikbare en uitvoerbare ideeën ook zo snel mogelijk worden toegepast. Daarnaast heb je de taak om als manager de voortgang van een project te bewaken en enkele simpele technieken aan te reiken. En stel je eens voor dat we erin slagen om al die verborgen creativiteit van de mensen zelf te mobiliseren en van hun ideeën gebruik te maken. Dan zul je met Grolsch nog eens wat extra's beleven'.

De redactie

'…Dan zul je met Grolsch nog eens wat extra's beleven…'

Total Quality

Verbeter colonne 4!...

Ook in Groenlo zijn in het kader van Total Quality een aantal werkgroepen aan de slag gegaan. Een van deze groepen, onder leiding van Hoofd Verpakkingen *Gerard Hekelaar*, heeft als onderwerp gekregen: het produktie-rendement van colonne 4. En colonne 4 staat voor de blikafvullijn in Groenlo.

De groep bestaat uit de volgende personen: (zie foto v.l.n.r.) *Ewald te Brake* (operator), *René Siegerink* (electro), *Tom Berentsen* (operator), *Ellen Kouwen* (Logistiek Internationaal Enschede), *Bob Dietrich* (Produktie Control Enschede), *Harry ten Dam* (WBK), *Domingo Jans* (lijnchef colonne 4) en *Gerard Hekelaar* (Hoofd Verpakkingen, tevens projectleider).

De *Total Quality*-projectgroep.

Kort samengevat luidde de opdracht aan deze TQ-projectgroep: 'Verbeter het produktie-rendement van de blikafvullijn!'
De groep heeft op het moment dat u dit leest al zes keer vergaderd en heeft door haar inspanningen en aanbevelingen nu reeds een rendementsverbetering gerealiseerd van iets meer dan 11%. En daar zal het niet bij blijven.
Aan de orde zijn onder andere geweest: de totale uitrusting van de blikcolonne – en dus de werking ervan – en het totale assortiment verpakkingen dat op deze lijn wordt afgevuld.
Gezamenlijk is men, na al die gesprekken en diverse berekeningen – waaronder ook calculaties van andere afdelingen – tot de conclusie gekomen, dat het blikassortiment (alle verpakkingsvarianten) moest worden ingekrompen. Zo'n sanering levert dus uiteindelijk langere runs van één type verpakking, met minder ombouwtijd en minder variatie in de verschillende blikken (qua hoogte en inhoudsmaten), trays en dozen.
Aan de installatie zelf zijn – ook weer door de projectgroep aangegeven – diverse veranderingen en verbeteringen aangebracht.
Zo is de uitloop achter de blikkenopwarmer (apparatuur die het bier-in-blik tot 12°C verwarmt om daarmee condensvorming in trays en sixpacks te voorkomen) vergroot. Door een zogenaamde lus te leggen, waardoor de uitloop is vergroot van 6 naar 18 meter, kan de codering op de blikbodem beter worden uitgevoerd. Maar dat is niet het enige voordeel. Ook het droogblazen van de blikjes en het rechtop zetten van de blikjes kan storingvrij uitgevoerd worden en terwijl de controle op de vulhoogte beter kan worden uitgevoerd. Door de aanleg van deze grotere uitloop kan men spreken van een aantoonbare kwaliteitsverbetering en is de totale werking van de installatie beter te beheersen.
Een andere investering die de projectgroep naar voren heeft gebracht is de vervanging van de oude *hi-cone*-apparatuur door een nieuwe installatie. Die levert een kortere ombouwtijd bij verandering van formaat blik, is veel minder storingsgevoelig en is bovendien in snelheid te regelen. Allemaal componenten, die het produktie-rendement van deze afvullijn belangrijk verbeteren. De projectgroep heeft nog een derde investering aanbevolen, en dat is de codering via een inkjet-systeem voor de blikbodem, de trays en de dozen. Immers: op alle verpakkingen moet een code worden gedrukt (onder andere de houdbaarheidsdatum).
Als dit inkjet-systeem vernieuwd wordt, zullen ook in dat traject minder storingen optreden, minder onnauwkeurigheden voorkomen, waardoor de kwaliteit van het eindprodukt zichtbaar zal verbeteren en uiteraard het rendement van de hele lijn. Daarnaast zijn nog vele kleine aanpassingen verricht op het technische en organisatorische vlak. Als we met de mensen van deze projectgroep praten, dan kunnen wij direct constateren, dat alleen het praten met elkaar over dit project al verhelderend werkt. Men krijgt én kweekt begrip voor elkanders problemen.

'...Veel betere kijk op de mogelijkheden en onmogelijkheden van onze blikcolonne...'

Als dat begrip er eenmaal is, is men ook bereid om gezamenlijk naar oplossingen en verbeteringen te zoeken. En die komen er dan ook. Dat geeft weer veel voldoening.
Ellen Kouwen (van de afdeling Logistiek Internationaal, kantoor Enschede) zegt dat zij een veel betere kijk heeft gekregen op de mogelijkheden en onmogelijkheden van onze blikcolonne in Groenlo. Zo goed als de produktiemensen nu begrijpen, waarom onze afnemers waar ook ter wereld zo veel noten op hun zang hebben, zo is er bij Logistiek ook begrip ontstaan voor instel- en ombouwkosten die al die verschillende blikverpakkingen met zich meebrengen. Juist door het samenbrengen van al die verschillende meningen van Commercie, Produktie Control en Technische Dienst ontstaat er uiteindelijk een situatie, waarmee men verder kan, wat het rendement van de colonne alleen maar zal verbeteren.

J. Elfrink

Interview

ISO 9002-certificaat verdiend

Geslaagd voor het examen!

De 27-jarige *Charles Meijerink* kwam ruim tweeëneenhalf jaar geleden in dienst van Grolsch als *management-trainee* op de afdeling Produktie. Enkele maanden later kreeg hij de taak om de kwaliteitssystemen ISO en Sterlab op te zetten; dat wil zeggen vast te leggen op papier, want in de praktijk werd al volgens deze systemen gewerkt.

Charles Meijerink bezig met het opzetten van het ISO-kwaliteitssysteem.

De in Wageningen afgestudeerde levensmiddelentechnoloog liep tijdens zijn studie aan de Landbouw Universiteit stage in een Finse fabrieksbakkerij in *Lahti* (waar ooit *Kees Verkerk* bij ruim 20°C onder nul met een bevroren neus wereldkampioen schaatsen werd). Hier maakte hij voor het eerst kennis met kwaliteitszorg. De redactie van de Kroniek stelde Charles enkele vragen vlak na het behalen van het ISO 9002-certificaat op 14 mei.

Wat is ISO 9002 nu precies?
Een kwaliteitssysteem met een internationale standaard, die wereldwijd geaccepteerd is. Op zeven A4-tjes staat puntsgewijs beschreven wat er geregeld moet zijn om aan deze standaard of norm te kunnen voldoen. Maar daarmee is de kous natuurlijk niet af. Wat je geregeld hebt moet nauwkeurig beschreven worden en op papier staan. Dat is inmiddels gebeurd in het Kwaliteitshandboek. In dit handboek liggen dus de procedures en werkinstructies vast voor alle essentiële functies van het produktieproces en de distributie. Die moeten nauwkeurig worden opgevolgd om tot een juiste kwaliteit te komen. Het gaat daarbij om produktkwaliteit in de ruimste zin van het woord. Het begint al bij de specificaties van de grondstoffen en het eindigt bij hoe je het produkt bij de klant aflevert. Vandaar ook dat je spreekt van een kwaliteitssysteem. Alles nog eens in één zin samengevat: De werkwijze die je in eigen huis hebt vastgesteld, moet voldoen aan de internationale norm en je moet deze werkwijze aantoonbaar kunnen maken aan de hand van een adequate registratie. Controleurs van het gezaghebbende Engelse instituut *Lloyds* hebben heel precies nagelopen of wij op alle facetten voldoen aan de norm en of wij ook daadwerkelijk zo werken. We hebben deze controle met goed gevolg doorstaan en zijn voorgedragen voor certificatie. Wij zijn dus geslaagd voor ons examen en de diploma-uitreiking is over een kleine twee maanden, zou je populair kunnen zeggen.

Hoe belangrijk is zo'n certificaat in de bierindustrie?
Wij kunnen nu bij onze afnemers hard maken dat *Vakmanschap is Meesterschap* bepaald geen loze kreet is. We kunnen immers aantonen dat we voldoen aan de internationaal geaccepteerde standaard en dat we ook zo werken. Vergeet bovendien niet dat heel veel brouwerijen bezig zijn om aan de ISO-norm te gaan voldoen. Je kunt het ook anders zeggen: Er komt een tijd dat je je niet meer kunt permitteren om het certificaat niet te hebben.

Jij hebt als auteur het handboek af, het certificaat is binnen, is daarmee de kous af?
Nee, zeker niet. Het handboek is er niet om in de boekenkast weg te zetten. Het is een dagelijkse handleiding, omdat we allemaal nu ook volgens de hierin beschreven procedures en afspraken zullen moeten werken. Bovendien zijn we verplicht om het kwaliteitssysteem zelf in stand te houden. En vergeet niet dat elk half jaar externe *auditors* op de stoep staan om te controleren of wij ons eigen kwaliteitssysteem ook naar de letter toepassen en naleven. En over Total Quality gesproken, ISO 9002 is hier maar een onderdeel van, al is het wel een heel wezenlijk onderdeel. Total Quality gaat door. Zolang je het niet perfect doet, is er immers altijd wel iets te verbeteren.

'...Het Kwaliteitshandboek is er niet om in de boekenkast weg te zetten...'

Jouw taak zit er feitelijk op, wat ga je nu doen?
Ik ga nu eerst met vakantie. Het is de bedoeling dat ik daarna binnen afzienbare tijd als hoofd kwaliteitsdienst in Groenlo aan de slag ga.

Wij wensen je in die functie alle succes toe!

De redactie

Personeel

'...Van Medewerkster Controlling tot Allround Storings- en Onderhoudsmonteur...'

Nieuwe medewerkers
Enschede

Bouwman,
Albert Derk Otto
Geboren 21 april 1968
in Meppel.
Functie: Vertegenwoordiger
op de afdeling Thuisverbruik.
In dienst 01-03-'93.

Gaasendam,
Paulina Alouise
Geboren 18 juli 1969
in Renkum.
Functie: Public Relations-
medewerkster.
In dienst 15-06-'93.

Sportel,
Anton
Geboren 8 juni 1967
in Hardenberg.
Functie: Medewerker
Financiële Administratie.
In dienst 01-04-'93.

Kamphuis-Ojala,
Kirsi Leena
Geboren 16 januari 1966
in Kiukainen (Finland).
Functie: Medewerkster
Controlling.
In dienst 01-04-'93.

Zeelte,
Andreas Jan Gerhardus
Geboren 9 oktober1963
in Oldenzaal.
Functie: Stafmedewerker op de
afdeling Personeel & Organisatie.
In dienst 01-05-'93.

Nieuwe medewerkers
Groenlo

Eulink,
Reinirus Wilhelmus
Geboren 28 september 1965
in Vorden.
Functie: Allround Storings- en
Onderhoudsmonteur
Electro M+R.
In dienst 15-05-'93.

Zappeij-Snelooper,
Bertha Johanna.
Geboren 5 januari 1956 in Doetinchem.
Functie: Administratief Medewerkster
Produktie Algemeen.
In dienst 15-05-'93.

Over de kleurplaten

Het aantal inzendingen van de prachtig ingekleurde Grolsch-kleurplaten wordt steeds groter. Daarom is het voor ons een grotere opgave om uit de inzendingen een aantal winnaars te kiezen. Omdat wij zoveel kleurplaten ontvangen hebben, hebben wij 4 winnaars in plaats van 3, beloond met een leuk prijsje.

De winnaars uit het maart-nummer zijn:

- ***Maikel Kotterink*** **(9 jaar) uit Enschede;**
- ***Chiel Meekes*** **(4 jaar) uit Groenlo;**
- ***Joyce Elsinghorst*** **(7 jaar) uit Groenlo;**
- ***Charlot Schutten*** **(3 jaar) uit Borne.**

Prettige zomervakantie en veel kleurplezier!

Ook in dit nummer zit weer een kleurplaat. Maak er opnieuw iets moois van en stuur hem naar de redactie!

Jubileumkalender

Zilveren insigne
Groenlo

De volgende medewerkers kregen het zilveren insigne voor hun 12½-jarig dienstverband.

Groot Zevert, G.C., 01-03-'93.
Meeusen, S.W.M., 01-04-'93

Zilveren insigne
Enschede

De volgende medewerkers krijgen en/of hebben het zilveren insigne gekregen voor hun 12½-jarig dienstverband.

Aben, W., 01-04-'93.
Bakker-Brockhuis, H.C.M., 01-05-'93.
Bruins, G.A., 01-04-'93.
Droste, J.L., 01-06-'93.
Putten van der, J.N.M., 01-04-'93.
Wagelaar, E.J., 01-05-'93.

Jubileum, *G. Schepers.*

Promoties en benoemingen
Enschede

Johannink, H.G. Per 01-06-'93
Product Manager.

Lageveen, W.I. Per 01-06-'93
Administratief Medewerker.

Mulder, R.H.C. Per 01-06-'93
Districtverkoopleider.

Verhulsdonk, F.A.J. Per 01-03-'93
Inspecteur afdeling Horeca.

In de Vut, *T.H. Borgyink.*

In de Vut, *J.G. Donderwinkel.*

Uit dienst
Enschede

Bakker, J.H.
Functie: Horeca Inspecteur.
Uit dienst 17-02-'93 wegens het bereiken van de pensioen-gerechtigde leeftijd.

Feitsma, E.F.
Functie: Horeca Inspecteur.
Uit dienst 30-04-'93.

Geerdink, F.J.
Functie: Bouwkundig medewerker op de afdeling Onroerend Goed.
In de Vut 01-04-'93.

Jurgens-Kooken, M.H.W.
Functie: Medewerkster Huishoudelijke Dienst (Stallingsplaats Deventer).
Uit dienst 30-04-'93.

Lamers, H.D.
Functie: Depothouder Andelst.
Uit dienst 29-04-'93 wegens het bereiken van de pensioen-gerechtigde leeftijd.

Schuurman, G.
Functie: Assistent Debiteuren Administratie.
In de VUT 01-04-'93.

Schwirtz-Krabshuis, J.W.
Functie: Medewerkster Huishoudelijke Dienst.
In de VUT 01-05-'93.

Sloots, H.
Functie: Operator.
Uit dienst 04-04-'93 wegens het bereiken van de pensioen-gerechtigde leeftijd.

Tanck, H.J.J.
Functie: Hoofd Bouwbureau
Uit dienst 22-03-'93 wegens het bereiken van de pensioen-gerechtigde leeftijd.

Veldhuis, H.T.
Functie: Chauffeur.
In de VUT 01-04-'93.

Wijk van der, J.
Functie: Horeca Inspecteur.
Uit dienst 30-04-'93.

Uit dienst
Groenlo

Bekkenutte, G.A.
Functie: Administratief medewerkster Bedrijfssecretariaat.
Uit dienst 26-05-'93 wegens het bereiken van de pensioen-gerechtigde leeftijd.

Essink, H.B.
Functie: Operator.
Uit dienst 31-05-'93.

In de Vut, *H.T. Veldhuis.*

In de Vut, *J.W. Bos.*

Terugblik
Enschede

Bruns, H.J.
25 jaar in dienst.
Receptie 26-05-'93.

Geerdink, F.
Na 31 jaar in de Vut.
Receptie 01-04-'93.

Oude Luttikhuis, F.A.B.
22-04-'93, 25 jaar in dienst.
Geen receptie.

Schepers, G.
25 jaar in dienst.
Receptie 08-04--'93.

Veldhuis, H.T.
Na 32 jaar in de Vut.
Receptie 26-05-'93.

Jubileum, *T.J.M. Stoverink.*

Jubileumkalender
Groenlo

Bomers, J.A.
In de Vut.

Bos, J.W.
In de Vut.

Borgyink, T.H.
In de Vut.

Donderwinkel, J.G.
In de Vut.

Nijveld, D.J.
In de Vut.

Oostendorp, J.H.
In de Vut.

Stoverink, T.J.M.
25 jaar in dienst.

Klein Willink, B.
In de Vut.
Receptie 22-07-'93.

Oostendorp, A.J.M.
25 jaar in dienst.
Receptie 30-09-'93.

Deckers, T.A.
In de Vut.
Receptie nog niet bekend.

In de Vut, *F.J. Geerdink.*

Duty Free-team van Grolsch-Export zag Sterren!...

Weet u wat dat is: balrollen... matspringen... je als een koningin laten dragen over een lange waterbak... je samen met een man of acht in een klein autootje laten proppen? Of 32 liter water over een hoge muur brengen door héél veel natte sponsen te gooien, die door je lotgenoten te laten vangen en ze nog uit te laten knijpen ook?...

Of als een stel pakezels een piramide van kratten af te breken en tien meter verder met een reuze gang weer op te bouwen? En wat te denken van het bestormen van een kletsnatte helling, vervolgens het banjeren door een modderbak en het springen in een bak met water? *Ben je dan niet lekker soms?!...*

Nee hoor, dat is gewoon meedoen aan de *Grolsch Sterrenslag 1993* in Enschede. Het was één groot feest op 26 juni in Enschede. Tweeëntwintig ploegen streden weer om de ere-prijzen.
Onder leiding van de hoofdscheidsrechters *Wolter Kelder* en *Rik Grashuis* verliep dit grote spektakel zoals het bedoeld was.
Het weer was *net* goed, er waren veel deelnemers, er kwamen heel veel mensen kijken, je kon lekker eten en er was genoeg te drinken.

'Heeft iemand voor mij 'n emmertje *water?*'

Het was veel passen en meten om die piramide op te bouwen.

Als dat maar goed afloopt.

Hoofdscheidsrechters *Wolter Kelder* en *Rik Grashuis*.

'Niet te hard rollen, jongens!...'

'...Ben je dan niet lekker soms?!...'

De *Köttelpeerk'ns* zorgden voor vrolijke muziek.

Wat heet voortbewegen...

Wie vangt de spons? Zij, zij of zij?

'...Nee hoor, dat is gewoon meedoen aan de Grolsch Sterrenslag...'

De leukste mascotte was meegebracht door het team *De Zingende Wielen* van *Gerrit Nordholt* (Gerrit is intussen weer helemaal hersteld). **De Poedelprijs – het team met de minste punten – ging naar het team *Wanhoop*** (de naam zegt het al) **van *Marieke Floors* van colonne 1 uit Groenlo. Wat hebben we gelachen!**

'1-2-3 en... *hup!...*'

De *Vrolijke Badmutsen* met hun ijzersterke leider.

Winnaars van deze Grolsch-Sterrenslag: de *Hoppers!...*

Een woord van dank aan de organisatie van deze Sterrenslag, alle medewerkers, de tijdwaarnemers, de barbezetting, de muzikanten, de microfonisten en vooral ons eigen personeel, dat niet alleen zelf ook meespeelde, maar ook na afloop het hele parcours weer snel afbrak en afvoerde. Dat was een sterk staaltje van samenwerken.

De Zingende Wielen in hun keurige outfit.

Het delicate overbrengen van de ballen.

Veel grote lijven in een klein karretje.

Tussen de onderdelen door werd er toch lekker gegeten en gedronken.

Makkelijk zitten is wel eventjes anders!

Uit kratten groeit de piramide...

(En dan nog de uitslag...)
1e plaats ***De Hoppers***, het team Duty Free van Grolsch-Export o.l.v. ***Arend Colenbrander***.

2e plaats ***Strijdend Ten Onder*** van de TD o.l.v. ***Herman Fleer***.

3e plaats ***de Junkies*** van het Laboratorium Groenlo o.l.v. ***Hennie Oesterholt***.

Tot 8000 bezoekers per dag in uitgaanscentrum Cinedom, Keulen

In het hart van Keulen (tien minuten van de Dom) staat het *Cinedom*. Niet zomaar een theater of bioscoop, maar een compleet uitgaanscentrum.
Cinedom is gebouwd in opdracht van de bekende filmstudio *Constantin* uit München. De doelstelling was, om voor de bezoeker een maximale presentatie te realiseren. Een volledig avondje uit met film- of theaterbezoek en een goed horeca-aanbod. Een bezoek aan het Cinedom moest een beleving zijn.

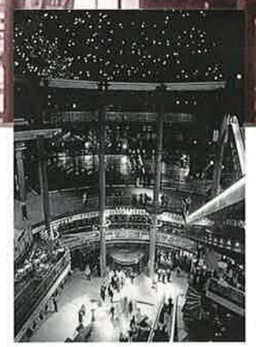
Als we door het gigantische gebouw lopen, merken we dat niets aan het toeval is overgelaten. De bezoeker kan een keuze maken uit dertien verschillende zalen van klein (104 plaatsen) tot groot (712 plaatsen), waarin een grote variëteit aan films wordt vertoond.
Daarnaast is er nog een theaterzaal (338 plaatsen) waar toneel- en muziekvoorstellingen gegeven worden.
Akoestiek, geluidskwaliteit, zitcomfort; wij merken dat naar perfectie is gestreefd.

Ondanks de enorme hoeveelheid bezoekers, tot 8000 per dag, straalt het gebouw een zekere rust uit.De architectuur is heel bijzonder. De gigantische hal blijft via de enorme glazen pui verbonden met het plein buiten, de grote waterpartij en de stad Keulen. In de hal kunnen de diverse etages bereikt worden met

Het magnifiek verlichte Keulse uitgaanscentrum *Cinedom*.

roltrappen en futuristische glazen liften. Het koepelvormige dak vormt met zijn 3200 lampjes een enorme hemel, waarin zelfs satellieten zich bewegen.
Het horeca-gedeelte is goed verzorgd. Via vele kiosken kan men voor of na de film en in de pauzes versnaperingen bestellen. Uitgebreider is het aanbod in *Café*

Het fraaie interieur.

Export

Casablanca, waar men – van ontbijt tot middagmenu, van pilsje tot cocktail – voor de innerlijke mens terecht kan.
Op de tweede verdieping vinden we *Carnegie Bar-Diner-Biljart*. Een groot restaurant met diverse tafels, ook snookertafels en poolbiljarts.
Voor Grolsch heeft het Cinedom nog een bijzondere betekenis. De goede samenwerking met *Küppers* in Keulen heeft ertoe geleid, dat Grolsch vanaf 1 mei in het Cinedom

'…De Grolsch-beugel is er in alle kiosken verkrijgbaar…'

verkrijgbaar is. In alle kiosken de Grolsch-beugel (heerlijk gekoeld) en in de Carnegie-bar Grolsch zowel van het vat als in de beugels.
Als u deze zomer een bezoekje aan Keulen brengt, is een avondje Cinedom zeker de moeite waard. Mogelijk is dan ook het buitenterras gereed en kunt u in de Biergarten genieten van het uitzicht, de zon en een heerlijk en een koel glas Grolsch.

C. Pera

Een Grolsch-muur rond de evenaar.

Guyana, Zuid Amerika

Dit Engelstalige land naast Suriname is sterk in ontwikkeling. Via onze importeur voor Guyana, de firma *Bishesar* in Nickerie wordt er regelmatig geleverd. Getuige de vrolijke foto's opgestuurd door de *University Herbarium* uit Utrecht (oftewel door *The Tropenbos Foundation)*. Dat deze mensen van feesten houden, blijkt wel. Hun voorkeur voor Grolsch ook!

Magic Stuff!

'…Er wordt regelmatig gefeest in de Amerika's…'

Grolsch in San Francisco en Orlando

Grandioze Marine Hotel, Catering & Duty Free Trade Show

Voor de vierde achtereenvolgende keer was Grolsch Export present op deze cruise-show. Ditmaal met de *back up*, laten wij het even op z'n Amerikaans houden, van mister *Bradley Huffman* van *El Morro*, onze importeur in Puerto Rico. Op de achtergrond een dankwoord aan de diverse cruise-operators die onze beugelfles in het assortiment hebben opgenomen, waaronder 's werelds grootste operator *Carnival Cruise Lines*.
Aansluitend was er ook een beurs in Orlando, Florida, waar het er héél exotisch aan toe kan gaan…

R.F. Ravalico

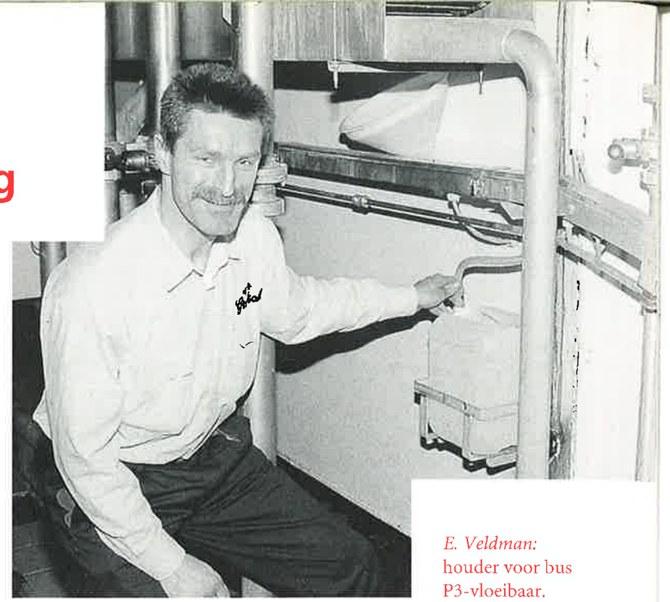

De beugelfles ook bij 's werelds grootste touroperator.

Eerste kwartaalverslag

Ideeënbus Enschede 1993

In het eerste kwartaal van het jaar 1993 zijn totaal 23 ideeën binnen gekomen, waarvan er 11 zijn afgehandeld en 12 nog in behandeling zijn. De volgende beloonde ideeën (1992) zijn in het eerste kwartaal 1993 afgehandeld.

E. Veldman: houder voor bus P3-vloeibaar.

1 De indieners willen bij de tapmachine een trechtervormige bak met twee haken hebben, zodat die onder de kroonkurkenbak kan worden gehangen. De indieners hebben ieder een beloning van f 125,– ontvangen.

2 De indiener wil dat de DAF-tankwagen vol bij evenementen wordt neergezet, zodat de mensen van het evenement zelf bier kunnen bijvullen. De indiener heeft een voorlopige beloning van f 100,– ontvangen.

3 De indiener heeft ervoor gezorgd dat er een geleiding wordt geplaatst bij de mondingsinspectie. Daardoor wordt de schade aan de lichtmetingen en de loogontvanger – veroorzaakt doordat de flessen die in de inspector zitten omhoog worden gedrukt – aanzienlijk verminderd. De indiener heeft een beloning van f 530,– en een koperen beugel ontvangen.

J.J.H. de Meijer: halveren deur vatenmagazijn.

4 De indiener heeft benaderingsschakelaars bij de *six-packs* en een fotocel bij de aanvoerbaan van de *six-packs* laten plaatsen, waardoor de storingen zijn verminderd. De indiener heeft een beloning van f 459,– en een koperen beugel ontvangen.

'…Het Afsluitklepje…
Een Fotocel… Een Geleiding…
De Noodstop…'

5 De indieners hebben – met behulp van een soort huls die zij hebben gemaakt uit een oud biervat – het mogelijk gemaakt om Maltvaten op de grote vatenlijn te reinigen. De indieners hebben ieder een beloning van f 525,– ontvangen.

6 Doordat de indieners het afsluitklepje van de vulcilinder hebben gedemonteerd, centreert de vulcilinder zich precies op het vat en is er geen produktieverlies voor wat betreft het afvullen van CO_2-patronen. De indieners hebben ieder een beloning van f 750,– en een koperen beugel ontvangen.

7 De indiener wil een noodstop bij de op- en afstapelaar, zodat het bij een grote storing niet zo lang duurt om de machine stop te zetten. De indiener heeft een beloning van f 135,– en een gegraveerd glas ontvangen.

Ideeënbus

8 De indieners willen de filters steriliseren via de tank's van de cip, zodat je kunt circuleren. De indieners hebben ieder een aanmoedigingspremie van f 37,50 ontvangen.

9 De indiener wil een schakelaar bij de pompen van de wasmachine van colonne 10 plaatsen, die ervoor zorgt dat de watertoevoer bij de pompen wordt gestopt, wanneer men daar aan het werk is. De indiener heeft een aanmoedigingspremie van f 50,– ontvangen.

10 De indiener heeft ervoor gezorgd dat de deur van het vatenmagazijn horizontaal is gehalveerd. Het onderste gedeelte kan dicht blijven en dat is een stuk veiliger. De indiener heeft een beloning van f 200,– en een gegraveerd glas ontvangen.

11 De indiener wil voor de telefoontoestellen met geheugen, de batterijen vervangen door pen-lite batterijen. De indiener heeft een aanmoedigingspremie van f 25,– ontvangen.

12 De indiener wil de plateaus bij de uitpakker verhogen en vastzetten, zodat je gemakkelijker bij de binnenste baan kunt om kapotte flessen uit de kratten te halen. De indiener heeft een aanmoedigingspremie van f 25,– ontvangen.

13 De indiener heeft ervoor gezorgd dat er een houder voor de bus P3 vloeibaar bij de kraan is geplaatst, zodat deze niet meer naar beneden kan vallen. De indiener heeft een beloning van f 150,– en een gegraveerd glas ontvangen.

14 De indiener wil graag kappen over de voelers achter de drogers, zodat er geen water meer op de voelers kan komen. De indiener heeft een aanmoedigingspremie van f 75,– ontvangen.

'… Het Bedieningspaneel…
De Schakelaar… De Plateaus…'

15 De indiener wil graag dat het bedieningspaneel (bij de inpakker *six-pack*) aan de andere kant van de inpakker wordt geplaatst. De indiener heeft een aanmoedigingspremie van f 25,– ontvangen.

16 De indieners willen dat er een spiegel op de etima wordt geplaatst, zodat je aan de voorkant van de plakmachine kunt zien wat er aan de achterkant gebeurt. De indiener hebben ieder een aanmoedigingspremie van f 12,50 ontvangen.

G.J.J. Snippert en *R. Vis:* geleiding mondingsinspectie.

Vette vangst in Zwilbröck

Mens en dier hapten naar hartelust!…

Niet iedereen kan om zes uur opstaan om te gaan vissen. Wij stonden dan ook met gemengde gevoelens voor de deur van onze vismaat. Er brandde geen licht en het was angstig stil. Toch maar voorzichtig op de deur geklopt. Die ging heel langzaam open en daar kwam hij. Dikke ogen, broodkruimels op de kin, schorre stem, maar wel met zijn laarzen onder de arm. In de auto hoorden we hem mompelen over een disco en om half vijf thuis. Daarna een zware zucht en gevolgd door een diepe roesslaap ondersteund met de vreemdste geluiden.

Bij de visvijver aangekomen, reden we direct naar de plek waar het geluid van een producerende afvullijn vandaan kwam. De consumpties werden daar net uitgeladen. Het leek alsof er geen Grolsch-collega's waren te bekennen, maar al snel bleek dat we ons vergisten. Ze waren er wel, ze zagen er alleen heel anders uit. Dikke jassen, ijsmutsen, petten, laarzen, oorwarmers, jeans etc. Maar ook grijze trouwbroek met messcherpe vouw. Na enige uitleg van de eigenaar gevolgd door een felle discussie, hoefde hij toch niet naar huis om zich om te kleden.

Toen iedereen zijn visplek gevonden had, volgde het startsein. Het klonk als het openen van een beugelfles en dat gaf nogal wat verwarring. Sommige collega's dachten dat de drinkpauze begonnen was. Zoals verwacht was de organisatie perfect. Toch kwam de strijd maar moeilijk op gang. Toen echter, twee uur na het startsein, een groot aantal emmers forel in de vijver werd uitgezet ging het beter. Al snel voelden wij ons op ons gemak en keken wij eens goed om ons heen.

Aan de overkant stond een stevig gebouwd figuur in blauwe warme overall met capuchon. Er kwam alleen een zonnebril, een neus en veel stoppelhaar uit. 'Die kan nooit bij ons horen', dachten we. Maar toen de lege flessen bier en *Jägermeister* zich rond hem begonnen op te stapelen en hij maar steeds niets ving, begrepen we dat het een collega moest zijn.

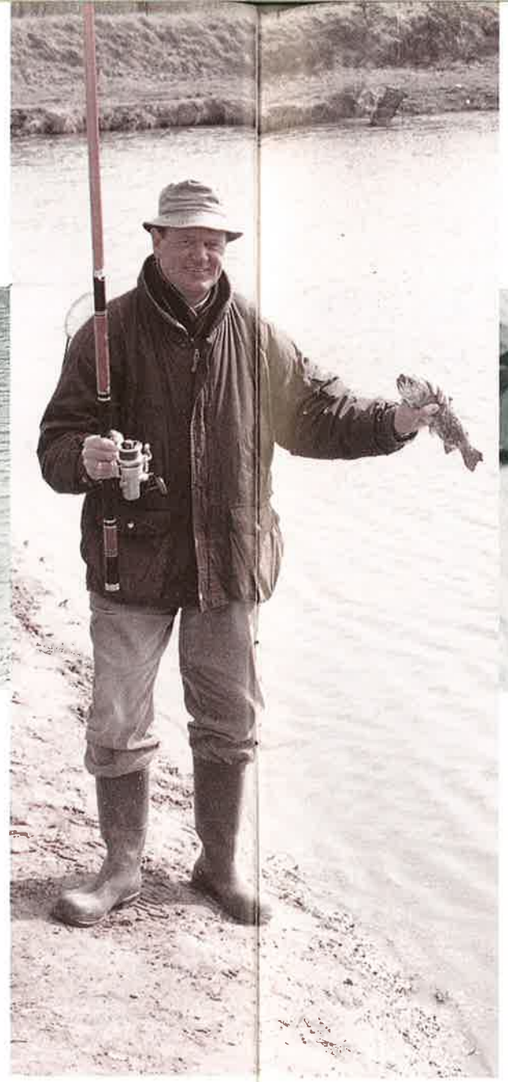

Vissen is niet alleen naar je dobber staren, maar ook gezamenlijk en gezellig je gemak ervan nemen.

De essentiële hoofdzaken van *de visles* uitgevoerd in de praktijk:

1 Na het *aan de kant brengen* van de vangst…

…'*Die kan nooit bij ons horen*'…

2 Vervolgens de vis *beetpakken* en goed laten *zien*…

3 En tot slot voorzichtig het haakje *verwijderen* en de vis in het net *stoppen.*

Ook een visser, maar wel 'n totaal ander *type.* Van alle gemakken voorzien en tot nu toe een leuke vangst.

'n Professionele visser van *dichtbij,* alles wat hij nodig heeft onder handbereik.

Prijswinnaar *Wim Vermeulen,* met beker en *Forellen-Miss.*

Na afloop wordt er natuurlijk gegeten en gedronken. Zo'n *karbonade* is snel verorberd.

Onze scouting-afdeling was aanwezig met een zware delegatie. Zij hadden hun eigen interpretatie van het reglement: de prijs werd per afdeling uitgereikt. Met drie man/vrouw sterk gingen ze er tegenaan. De gezamenlijke vangst was nul, maar ze hebben wel wat gevoeld in het water.

Weer een andere visser was gespecialiseerd in grote maten. Aan iedereen dit het maar wilde horen, vertelde hij zeer interessante verhalen ondersteund door wijdse gebaren over zalm en zeelt van tien pond. Aan het eind van de dag had hij twee prachtige grondels van elk 10 cm gevangen. In de prijzen viel hij dus niet.

Traditie werd deze dag ook in ere gehouden. Zo'n goede eeuw geleden bouwde een handige ambachtsman zijn eerste *splitcane*-hengel. Dit exemplaar is nu volledig uitgedroogd, krom getrokken en stijf. Om het hout weer soepel te maken, zou het eerst een halve dag in het water hebben moeten voorweken. Maar voor onze collega was deze hengel nog prima bruikbaar. Het doet goed om te weten, dat iemand die voortdurend met rendementen in de weer is ook zo zorgvuldig is bij de uitgave voor zijn privébezittingen. De vangst was er ook naar: twee vissen in zes uren. Maar omdat hij druk doende was met het bedenken van een rendements-berekening vergat hij zijn vangst op te geven aan de jury! Resultaat: nul vissen in zes uren.

Uiteindelijk komen we bij de winnaar. Gezeten achter zijn hengel had hij een onneembare vesting gebouwd van visattributen en rantsoenen. In een cirkel om hem heen stonden viskoffer, tas, soepkan, reservehengel, leefnet, broodtrommel, madendoos, koffieketel, pierenbak, bierflessen, schepnet enzovoort. Vanuit het midden regeerde hij met een vangst van vijf vissen. Hoe hij het deed weet niemand, maar hij ontving wel de eerste prijs. Gefeliciteerd *Wim Vermeulen!*

Natuurlijk zaten er nog veel meer vissende collega's langs de kant. Ze vingen (bijna) niets en wensen voorlopig nog anoniem te blijven. Volgend jaar ondernemen ze een nieuwe poging.

De organisatoren worden bedankt voor deze prima dag. Hopelijk is de forel volgend jaar wel wat wilder, groter en talrijker dan die karbonades na afloop.

De forelvisser

Sport

32 Teams op Grolsch-Volleybaltoernooi

Zondag 18 april werd weer het jaarlijkse recreatieve volleybaltoernooi van onze volleybalvereniging in sporthal *Den Elshof* in Groenlo gehouden. De organisatie kon 32 teams inschrijven, die over 4 poules verdeeld werden. De nummers 1 en 2 van elke poule gingen over naar de kruisfinales om uit te maken wie uiteindelijk de hoofdprijs mee naar huis mocht nemen. Na de nodige strijd in de poules en de finaleronde kwam het team van *Bergsma* als winnaar uit de bus. Deze eerste plaats maakt nog meer indruk als u bedenkt dat Bergsma het hele toernooi maar met 5 personen heeft gespeeld.

De prijzen, originele Grolsch-artikelen uit de winkel, werden uitgereikt door de heer *A. de Groen sr.* Elke deelnemer kreeg als herinnering aan dit toernooi nog een leuke Grolsch-attentie mee. De EHBO, evenals voorgaande jaren weer onder de bezielende leiding van *Theo Heutinck*, behoefde gelukkig niet vaak in actie te komen.

Tot slot willen wij de scheidsrechters en de leden van onze vereniging bedanken voor hun bijdrage aan deze dag. Het was andermaal weer een plezierig en sportief toernooi.

De Organisatie

De eindstand

1 Bergsma
2 PC Food Packaging
3 Volley 86
4 Speijckers
5 Goldstars
6 JVV 2
7 Nolens
8 PIET

Fietstocht Grolsch door Berg en Dal...

Zondag 26 april om 7.20 uur vertrokken wij – onder geringe belangstelling – met vijftien personen naar Zevenaar voor de 115 km lange Reichswald-Berg-en-Dal-rit. De route voerde ons langs het schitterende Montferland, de mooie Eltenberg, het Nederrijngebied en de heuvelrug in de omgeving van Xanten-Reichswald. Na 65 km hebben wij een pauze. We nuttigen een kopje koffie met appelgebak en gaan er de laatste 50 km nog even hard tegenaan. Het is een aparte belevenis om over de Zevenheuvelenweg te fietsen met pittige beklimmingen en heerlijke afdalingen. We trekken nog een paar sprintjes en via de dijk naar de pont bij Pannerden bereiken wij het eindpunt Zevenaar. Onder het genot van een pilsje halen we nog wat heerlijke wielerverhalen op. Al met al weer een mooie fietsdag.

H.W. Floors

'...De laatste 50 km er nog even hard tegenaan...'

Studenten Ontmoeten Bekende Nederlanders

Voetbalcoach *Jan Reker* voelde zich snel thuis in dit sportieve tenue.

Eindhovense studenten organiseren regelmatig allerlei bijeenkomsten, congressen, seminars, partijen, avonden, enzovoort. Zo ook het dispuut *Wassadamo.* Daarbij worden vaak prominente Nederlanders uitgenodigd die graag op deze invitatie ingaan. Zo liet men onze premier, de heer *Ruud Lubbers*, eerst per fiets arriveren, waarna hij in een Grolsch rugby-shirt poseren moest. Dat deed hij maar wat graag. Ook cabaretier *Jack Spijkerman* (deze keer zonder spijkers en zonder koppen) liet zich deze kans niet ontglippen. Waarna voetbalcoach *Jan Reker* en de voorzitter van de Tweede Kamer, de heer *Deetman* zich onmiddellijk aansloten bij dit illustere gezelschap.
Beroemd of klassiek: Grolsch was erbij!

'...Geloof Het Of Niet: onze premier Lubbers in Grolsch rugby-shirt...'

Voorzitter der Tweede Kamer, *Wim Deetman* moest even schaterlachend wennen aan zo'n mooi rugby-shirt..

Premier *Ruud Lubbers* op bezoek bij *Wassadamo.* Fietsend met *AMEV*, maar veel trotser en stoerder in het Grolsch-shirt!

Jack Spijkerman zag er direct een goede act in.

Bottelarij op maat

Op maandag 19 en woensdag 21 april werd de eerste van een serie Korte Technische Technologische Cursussen afgesloten. Deze cursus was speciaal hiervoor op maat geschreven. De cursus zal de komende jaren nog enkele malen worden herhaald.

Opleiding

Op de groepsfoto vooraan v.l.n.r.
A. Niehof, P. Wever, L. Bosman, H. Gunnink, S. Schutte, I. Hooisma.
Achteraan v.l.n.r.
docente ***J. van Wijk, Th. Kamphuis op Heghuis, R. van de Walle, G Nijhuis, H. Kraayenvanger, H. ten Wolde.***

Docente mevrouw *Van Wijk* reikte in Groenlo de certificaten hoogstpersoonlijk aan de cursisten uit.

De cursus werd als zeer positief ervaren, zoals bleek uit de gehouden evaluaties. Sommige cursisten waren zo enthousiast dat de cursusboeken zelfs op de heftruck en in de kantine aanwezig waren om op een moment van rust gebruikt te kunnen worden. Een aantal medewerkers hebben zich naar aanleiding van deze cursus opgegeven voor het volgen van een LSBL-opleiding.

'...Cursusboeken zelfs op heftruck en in kantine aanwezig...'

De cursisten van de KTTK-bottelarijen gehouden in Groenlo waren:
I. Nijenhuis-Rötter, A. Tuinte-te Walvaart, A. ten Damme, H. Essink, M. Frank, B. Goossens, H. Meulenkamp, N. Ressing, K. Hoek, L. Bleumink, H. Schutten, G. Hoogantink-ter Woorst **en** ***H. Grunder.***
De cursisten in Enschede waren:
P. Wever, G. Nijhuis, H. Kraayenvanger, H. Gunnink, R. van der Walle, R. Nobbe, I. Hooijsma, A. Niehoff, Th. Kamphuis op Heghuis, L. Bosman, H. Memdouh, S. Schutte **en** ***H. ten Wolde.***

Allen van harte proficiat met het behaalde resultaat.

G. Evers

Export naar Duitse klanten

De verkooporganisatie in Giessen, die de export van Grolsch naar Duitsland heeft opgestart, is in het voorjaar ondergebracht in het verkoopapparaat van de Wicküler Groep.

U ziet onze prominente vrachtwagen voor de Küppers-brouwerij in Keulen, klaar voor vertrek naar een van onze Duitse klanten.

Gezondheid en werken van de Grolsch-werknemer

Als niet-zieke mens accepteren we onze gezondheid zo makkelijk dat we er nauwelijks bij stil staan.

Toch vindt de gemiddelde Nederlander, als je daar naar vraagt, een goede gezondheid het belangrijkst. Boven inkomen, werk of partner staat *een goede gezondheid* bovenaan op onze wenslijst (aldus in 1992 het Sociaal Cultureel Planbureau).

We staan er nauwelijks bij stil, en toch is het ons hoogste goed!

Dat is wel wat merkwaardig...

We staan er pas bij stil als die gezondheid uit balans raakt. Bijvoorbeeld door een ongeval met de auto, door een overvloedige maaltijd, door een vervelende collega of baas, door een ziekte van één van je familieleden – vult u zelf maar verder in.
Maar wat *is* gezondheid nu eigenlijk? De Wereld Gezondheids Organisatie definieert gezondheid als volgt: een toestand van volkomen fysiek, psychisch en sociaal welbevinden, en niet enkel de afwezigheid van ziekte of gebrek (aldus in 1946 de WHO).
Vanuit dit brede begrip is er dan ook veel dat op dat volkomen welbevinden een negatieve invloed kan hebben. Hierover zal een reeks over Gezondheid en Werken gaan in onze Grolsch Kroniek. We zullen het hebben over zaken als lichaamsbeweging, roken, alcohol, werkdruk, drugs en vet eten.

De bedrijfsartsen van Grolsch

Vliegbasis Twente en Grolsch, een uitstekende samenwerking tussen goede buren...

Overleg over de leverantie van KSV-drankenhandel met links de heer *Herrenbrink* van de vliegbasis.

Eén van onze grote afnemers in de omgeving van onze brouwerij in Enschede is de *Koninklijke Luchtmacht* op de vliegbasis Twente. Op de vliegbasis is in de loop van de tijd een uitgebreid aantal verkooppunten ontstaan. Dit heeft te maken met de structuur van de vliegbasis Twente. Men heeft naast een aantal centrale activiteiten ook zeer veel onderlinge werkverbanden, waar volop wordt genoten van onze produkten. We noemen in dit verband de officiersmess, de onderofficiers- en korporaalsmess en aparte ruimten voor de militairen en het burgerpersoneel.
Het *315* en het *313 squadron* en het technische *squadron 313* hebben op de basis zelf een eigen gezellige bar. Dan zijn er ook nog diverse verkooppunten op de vliegbasis Oost verspreid. Kenmerkend voor de leefgemeenschap van militairen en burgerpersoneel is het kweken van een saamhorigheidsgevoel

'...Goede persoonlijke contacten en respect voor elkaars vakmanschap...'

binnen de eigen groep en de rest van de vliegbasis. Uiteraard vindt de drankuitgifte plaats volgens zeer strikte regels en binnen de coördinatie van de CADI. Op dit moment is een gedeelte van het 315 en het 313 squadron gestationeerd in *Italië*. Ook daar worden onze produkten door beide squadrons hogelijk gewaardeerd. De drankenvoorraad wordt door drankenhandel KSV wekelijks aangevuld bij de heren *Jongejeugd* en *Herrebrink* van de BCM op Zuidkamp.
De laatste jaren zien we op de basis een opmerkelijke groei van onze specialiteiten. Onze bieren Meibok, Amber van Grolsch, Bokbier en Grolsch Special Malt hebben inmiddels een vaste plek verworven. De goede samenwerking tussen Grolsch en de vliegbasis komt vooral naar voren bij het organiseren van de welbekende *Open Dagen*. Dit zijn grote publiekshows waar de luchtmachten van de verschillende NATO-landen zich spectaculair presenteren voor honderdduizenden belangstellenden.

De contacten vanuit onze brouwerij worden onderhouden door onze inspecteur, de heer *Herman Leeferink*. Herman heeft uitstekende contacten met de basis, omdat hij vroeger als dienstplichtig soldaat op de vliegbasis werkzaam was. Hij is er kind aan huis en is altijd bereid om Grolsch optimaal te promoten in samenwerking met de verschillende instanties. En hij is een vaste deelnemer aan de maandelijkse kaartavond in de burgerpersoneelsmess.

Onlangs was er nog een gezellig samenzijn van enkele Grolsch medewerkers bij majoor *Laan* en z'n medewerkers van 'Materiaal Squadron' waar alle inkoop- activiteiten plaatsvinden. Ook hier bleek weer overduidelijk, dat het succes van goed zakendoen gebaseerd is op goede persoonlijke contacten en respect voor elkaars vakmanschap.

J. Analbers

V.l.n.r. inspecteur *Leeferink* met majoor *Laan* en de heer *Jongejeugd* van de vliegbasis Twente.

Een kijkje in één van de gezellige bars op de vliegbasis.

Marloes Koekenberg: Blij met de keuze voor Grolsch

Onze medewerkster *Marloes Koekenberg* solliciteerde bij Grolsch om als analist bij een produktiebedrijf nieuwe ervaring op te doen. Na enige jaren op een commercieel lab te hebben gewerkt, leek 't haar leuk om eens de sfeer te proeven van een laboratorium voor procescontrole. Geen onbekende monsters onderzoeken, maar analyses verrichten die zoveel informatie opleveren, dat er gestreefd kan worden naar de kwaliteit waar Grolsch bekend om is.
Geboren en getogen in Oldenzaal deed zij daar ook examen HAVO, waarna de HLO in Hengelo met goed gevolg doorlopen werd. Dat de arbeidsmarkt voor analisten krap is, heeft

Marloes is op een plek terechtgekomen waar ze zich thuisvoelt.

ze toen wel gemerkt. Na intensief solliciteren kwam zij als analist bij *TAUW Infra Consults bv* in Deventer terecht op de afdeling Organische Analyse.
In dit laboratorium werden bodem- en watermonsters onderzocht op vreemde componenten. Naast de routinematige analyses had zij de verantwoordelijkheid over de organisatie van de afdeling. Dat ze in staat is om leiding te geven, blijkt ook uit het feit dat ze elke zaterdag als jeugdbegeleidster de meisjes van 12-15 jaar van *FC Berghuizen* in Oldenzaal onder haar hoede heeft. 's Zondags staat zij zelf op de grasmat in Dames 3 van dezelfde club.
Doordat zij zoveel activiteiten voor deze club ontplooit, wilde zij graag ander werk verrichten, dichter bij Oldenzaal.
Ondanks dat Marloes het werk en de sfeer bij TAUW heel prettig vond, miste zij de afwisseling in haar werk. Bij toeval las zij in de krant, dat er een analist gevraagd werd bij Grolsch. Enthousiast als zij is, heeft Marloes meteen gesolliciteerd naar de functie van Analist Instrumentele Analyse.
Gevraagd naar haar werkzaamheden bij Grolsch, vertelt Marloes dat zij als chemisch analiste onderzoek doet naar de aroma's binnen verschillen stadia van het produktieproces. Daarnaast heeft zij de supervisie over het bedrijfslab bij colonne 7, waar naast bedrijfsvloeistoffen controle, de zeer

'...Onderzoek naar de aroma's...'

belangrijke grondstof 'water' op kwaliteit wordt onderzocht.
Over de neventaken zegt zij zelf: 'Het afwisselende in deze functie is het commissie werk dat ik doe. Zo is er de watercommissie waarin ik mee kan praten over de kwaliteit en de optimalisering van de waterbehandeling. Enige maanden geleden ben ik ook gevraagd om deel te nemen in een *Total Quality*-commissie, waar bekeken wordt hoe je zo zuinig mogelijk om kan gaan met water en energie. Dat laatste spreekt mij heel sterk aan'.
Zo te horen is Marloes op een plek terechtgekomen waar ze zich thuis voelt en dat is op de afdeling – het lab – goed te merken.

F. Drupsteen

Grolsch-puzzel

De zomer-vakantie komt eraan. Veel mensen gaan voor een aantal weken naar het buitenland. Anderen blijven liever in Nederland. Om ook tijdens de vakantie uw hersens te trainen hebben wij weer een puzzel en een leuke prijs. De bedoeling is om eerst de omschrijvingen goed in te vullen.

Let op: het langste woord bestaat uit 11 letters; er zijn ook kortere bij.
Bij juiste invulling ontstaat er een begrip in de verticale kolom van de eerste letters. Zowel de complete lijst van woorden als het begrip dient u in te zenden aan: *Grolsch Kroniek, Postbus 55, 7500 AB Enschede.*

Prettige vakantie en veel succes.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Speelgoed op het strand	S	L	R	A	N	D	B	A	L		
Vakantieverblijf	L	E	N	L							
Ruimte in de natuur				Z							
Beklimmen om meer te zien					IJ						
Tegenvaller in uw vakantie	R	E	G	E	N						
Donder en bliksem	O	N	W	E	E	R					
Gebruikt men na het eten van verkeerd voedsel			R								
Strook zand langs de zee	S	L	R	A	N	D					
Dit moet ook in de vakantie			E								
Wel heen maar niet terug	E	N	K	E	L	E		R	E	I	S
Belemmert soms het uitzicht in de bergen			V								
Hiermee reist u naar uw bestemming											
Via deze weg bereikt u uw vakantiebestemming											G
Manier van vakantie houden	K	A	M	P	E	R	E	N			
Populair vervoersmiddel											
Een buitengebied waar men tot rust komt			T								
Hiermee kunt u dagtochtjes maken											
Dit gebeurt bij aankomst op hetvliegveld				C							
Laatste bestemming van de trein	E	I	N	D	S	L	A	L		N	
Daar loop je mee te zeulen											
Laat dit achter voor de thuisblijvers											
Hier logeert uw huisdier					L						
Heen en terug	R	E	L	O	U	R					
Oost west ... best	T	H	U	I	S						